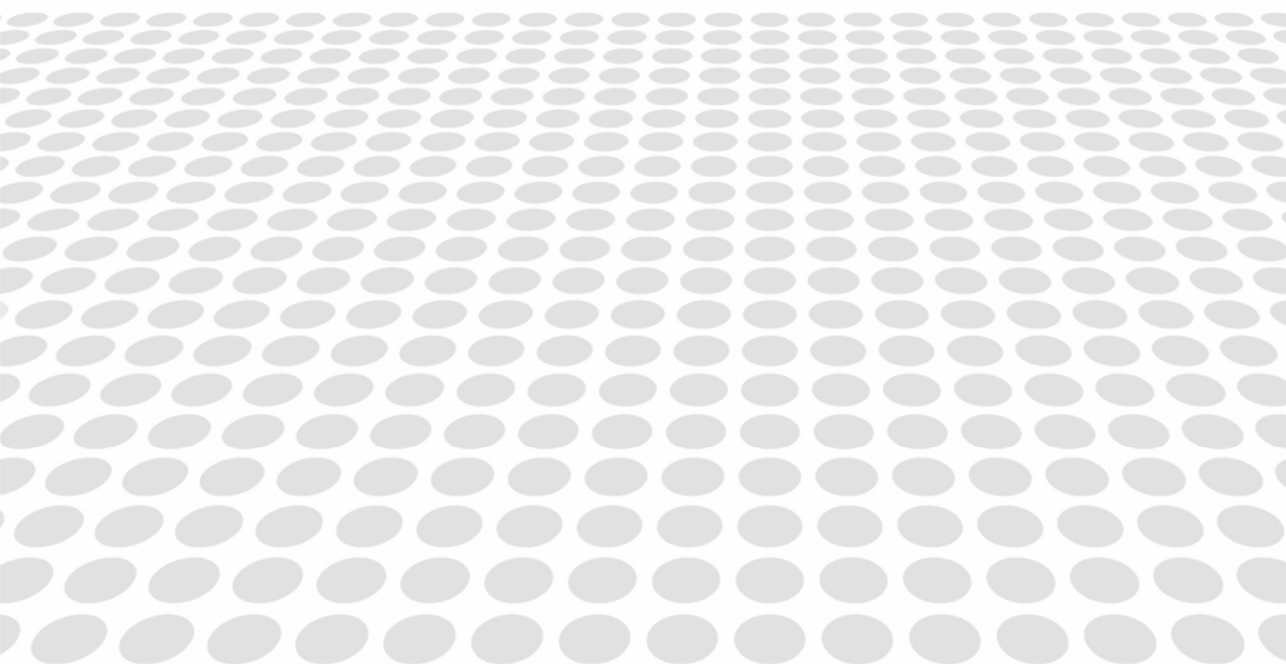

CARMEN-NICOLETA BĂRBIERU

COSMIN DARIESCU

FIȘE DE DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT

Universul Juridic

București

-2020-

CUPRINS

Introducere	5
Fișa 1. Izvoarele formale ale dreptului internațional privat	7
Fișa 2. Natura normelor de drept internațional privat.....	20
Fișa 3. Soluționarea conflictelor de competență jurisdicțională internațională	27
Fișa 4. Legea aplicabilă desfășurării procesului civil internațional.....	74
Fișa 5. Interpretarea normelor conflictuale și calificările	90
Fișa 6. Conflictele spațiale de norme de drept internațional privat – respectarea dreptului internațional privat străin	98
Fișa 7. Aplicarea directă și indirectă a legii străine și adaptarea acesteia față de legea forului	106
Fișa 8. Drept intertemporal internațional și drept internațional intertemporal	119
Fișa 9. Norme conflictuale privind persoana fizică	126
Fișa 10. Norme conflictuale privind persoana juridică	176
Fișa 11. Norme conflictuale privind actul juridic	193
Fișa 12. Norme conflictuale privind moștenirea	210
Fișa 13. Norme conflictuale privind actul juridic	228
Fișa 14. Norme conflictuale privind faptele juridice.....	249
Fișa 15. Recunoașterea și executarea hotărârilor străine conform codului de procedură civilă	264
Fișa 16. Recunoașterea și executarea hotărârilor pronunțate într-un stat membru al UE potrivit Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – Bruxelles I bis.....	282
Fișa 17. Recunoașterea și executarea în România a hotărârilor civile pronunțate în Elveția, Islanda și Norvegia (Convenția de la Lugano-2007)	301
Răspunsuri teste grilă	312

INTRODUCERE

Ce este Dreptul Internațional Privat?

În Zaragoza, într-o însorită dimineață de februarie, în stația de tramvai din Piața Sf. Francisc, o româncă vorbea la telefon: “Dacă divorțează aici, nu știu ce drepturi are...”. Aceste vorbe, rostite de o conațională de-a mea, descriau acuta nevoie de cunoștințe de Drept internațional privat.

Ce este acest tip de drept? La ce folosește? Câteva exemple concrete în care un cetățean român intră sub incidența acestui tip de drept vor fi relatate în cele ce urmează.

Călătorești într-un avion al unei companii LowCost. Dorești să cumperi un sandwich sau să bei un suc. De ce trebuie să le plătești în euro? E drept că venind spre Zaragoza din București, am avut plăcuta surpriză să văd că se putea plăti și în lei. E drept, avionul Companiei Wizz Air era plin de români.

În orice aeroport din lume, bagajul tău personal se supune unei anumite legi. Care este acea lege? Te angajezi în Spania. Ce lege se aplică contractului tău de muncă? Ce lege guvernează contractul de închiriere sau de cumpărare al locuinței? Pe teritoriul Ungariei, un șofer slovac îți tamponează mașina. Cum se vor stabili despăgubirile? Unde te vei judeca? În ce țară? Cum se va desfășura procesul? Dorești să te căsătorești cu un francez. Ce formalități trebuie să îndeplinești pentru asta? Te poți căsători cu el în Franța sau în Madagascar? Hotărăști să divorțezi de soțul tău cetățean străin sau cetățean român, rămas în țară. Unde poți divorța? Ce drepturi ai? Ce-ți rămâne după divorț? Ce efecte va produce hotărârea de divorț străină în România? Ce efecte va produce actul românesc de divorț în străinătate? Te mai poți recăsători acolo? Binefăcătorul tău italian a decedat în România. Cum se va împărți succesiunea? Ai vreun drept la moștenirea lui? Ce drepturi au copiii din prima căsătorie? Cumperi în Germania, un automobil la mâna a doua. Ce drepturi ai legate de calitatea mașinii cumpărate? Pe cine poți trage la răspundere? În ce țară?

Răspunsurile tuturor acestor întrebări fac obiectul Dreptului internațional privat. **Prin urmare, este ramura de drept care reglementează drepturile și obligațiile persoanelor fizice și juridice române¹ implicate în relații juridice cu o entitate străină², arătându-le în ce țară se vor judeca și care este puterea în România a hotărârii judecătorești obținute în străinătate sau viceversa.**

Pe scurt, Dreptul internațional privat este îngerul păzitor al călătorilor. Cum ai trecut hotarele țării, te afli sub umbra aripilor lui.

¹ De aici, epitetul de “privat” a ramurii de drept.

² De aici epitetul de “internațional” a acestei ramuri de drept.

SINTEZE • SCHEME • ÎNTREBĂRI RECAPITULATIVE • TEST GRILĂ**SINTEZE** **DEFINIȚIE**

Izvoarele formale ale dreptului internațional privat sunt formele sub care se prezintă normele de drept internațional privat.

 CLASIFICAREA IZVOARELOR FORMALE ALE DREPTULUI INTERNAȚIONAL PRIVAT

Izvoarele dreptului internațional privat pot fi clasificate în:

- izvoare internaționale;
- izvoare interne;
- izvoare convenționale;
- izvoare doctrinare;
- dreptul natural, după unii autori¹.

 IZVOARELE INTERNAȚIONALE

Frecvent utilizate ca izvoare de drept internațional privat sunt **izvoarele internaționale convenționale exprese** (acte internaționale, convenții, tratate etc.).

Ca izvoare internaționale convenționale exprese putem exemplifica:

- tratatele de la Lima (1879);
- tratatele de la Montevideo (1889 și 1940);

¹ Haroldo Valladão, *Développement et intégration du droit international privé, notamment dans les rapports de famille (Cours général de droit international privé)* în Recueil des Cours de L'Académie de droit international de la Haye, Tome 133 (1971), pp. 444 și 449.

- convențiile de la Haga din 1894, 1902, 1905, 1931, 1954 etc.;
- Convenția de la Havana (1928)¹;
- convențiile de la Geneva (1930, 1931);
- convențiile țărilor scandinave din 1931 etc.

Normele internaționale fundamentale care privesc recunoașterea și exercitarea unor drepturi fondate pe o lege străină sunt rare².

Cutuma bilaterală sau **plurilaterală** este rareori un izvor formal de drept internațional privat.

Un tip special de izvor internațional de drept internațional privat specific epocii contemporane îl reprezintă „**Legea model**” sau Legea-tip ori Legea-cadru.

Această lege-tip de drept internațional privat prezintă următoarele caracteristici:

- este elaborată în cadrul unei organizații internaționale ce grupează state dintr-o anumită regiune a globului;
- reprezintă un model, un tipar pe care statele membre ale respectivei organizații internaționale pot să-l respecte în adoptarea propriilor legi de drept internațional privat;
- nu are o forță juridică proprie, dar dobândește putere de constrângere prin adoptarea ei, separată, de către fiecare stat membru al organizației respective, ca lege internă.

Ca exemplu de Lege-tip de drept internațional privat menționăm Proiectul Legii Model O.H.A.D.A.C.³ privind dreptul internațional privat⁴.

IZVOARELE INTERNE

Reglementările interne de drept internațional privat au sporit în volum și în sistematizare, transformându-se, adesea, în adevărate coduri de drept internațional privat. Spre

¹ Pentru dreptul internațional privat brazilian, Convenția de la Havana din 28 februarie 1928, prin care a fost adoptat un Cod de drept internațional privat, denumit în onoarea principalului său autor, Codul Bustamante, este izvorul internațional cel mai important de drept internațional privat. Acest tratat a fost ratificat de 15 state latino-americane, nouă din America Centrală (Cuba, Republica Dominicană, Panama, Haiti, Costa Rica, Nicaragua etc.) și șase din America de Sud (Chile, Bolivia, Ecuador, Brazilia, Venezuela etc.). Însă anumite state (Chile, Costa Rica, Ecuador etc.) au formulat importante rezerve ce lasă loc de acțiune pentru propriile dispoziții legislative.

² A se vedea nota 31 din Haroldo Valladão, *op. cit.*, p. 445.

³ O.H.A.D.A.C. înseamnă Organizația pentru Armonizarea Dreptului Afacerilor în Caraibe. Ea cuprinde 34 de state, unele din America de Sud (Venezuela) sau Centrală (Mexic, Honduras). Site-ul oficial al organizației este: <http://www.ohadac.com/?lang=fr> (accesat pe 19 martie 2019).

⁴ Disponibilă la următoarea adresă web: <http://www.ohadac.com/textes/5/avant-projet-de-loi-modele-ohadac-relative-au-droit-international-prive.html> (accesată pe 19 martie 2019).

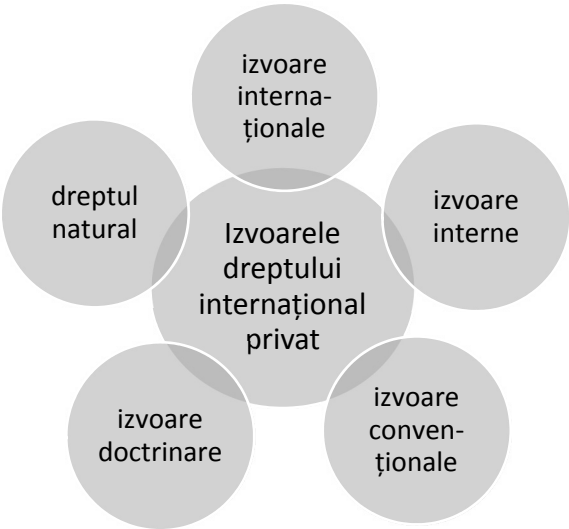
Izvoarele formale ale dreptului internațional privat

DEFINIȚIE

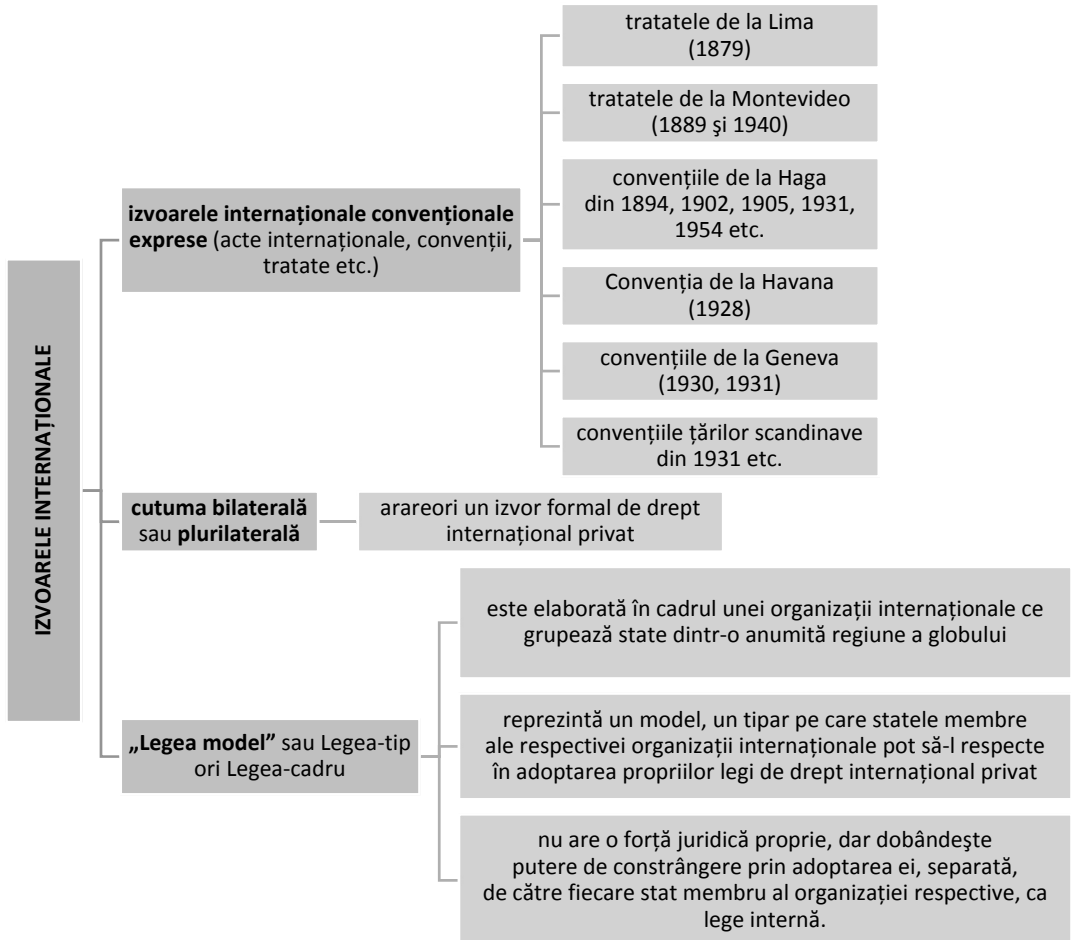

CLASIFICAREA IZVOARELOR FORMALE ALE DREPTULUI INTERNAȚIONAL PRIVAT

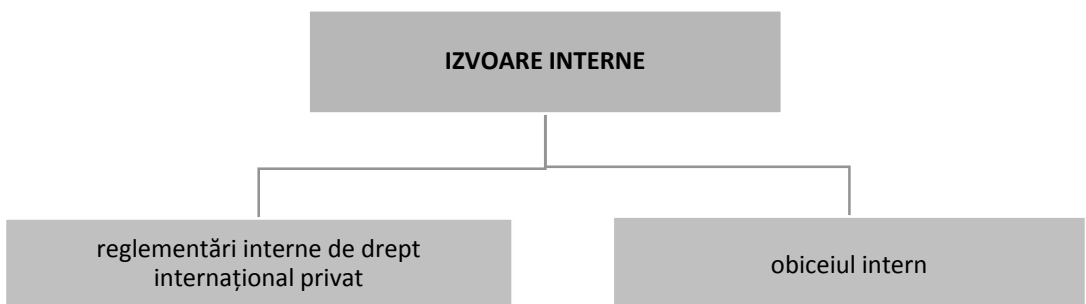

IZVOARELE INTERNAȚIONALE

IZVOARELE INTERNE

ÎNTREBĂRI RECAPITULATIVE

- Ce se înțelege prin izvoarele formale ale dreptului internațional privat?
- Cum se clasifică izvoarele dreptului internațional privat?
- Care sunt trei dintre tratatele internaționale care sunt izvoare de drept internațional privat?
- Care sunt cele trei caracteristici ale legii model, ca izvor formal al dreptului internațional privat?
- Cutuma internă are rol de izvor de drept internațional privat?
- Dispozițiile din acordurile internaționale sau din cele interne trebuie respectate de către instanțele judecătorești sau alte autorități publice?
- Ce este doctrina și ce rol are în dezvoltarea dreptului internațional privat?
- Care este rolul jurisprudenței în modelarea dreptului internațional privat?
- Care este importanța drepturilor fundamentale ale omului în dezvoltarea și interpretarea dreptului internațional privat?
- În cazul conflictelor dintre izvoarele internaționale de drept internațional privat ce reguli au prioritate?

TEST GRILĂ

1 Identificați regulile care au prioritate în cazul conflictelor dintre izvoarele interne de drept internațional privat:

- a. regulile constituționale asupra celor legale;
- b. regulile date în aplicarea legii asupra celor legale;
- c. regulile legale asupra celor date în aplicarea legii.

2 Identificați categoriile de dispoziții internaționale asupra cărora triumfă normele constituționale, în caz de conflict:

- a. principiile generale ale dreptului internațional;
- b. normele juridice din tratatele internaționale valide și în vigoare la data adoptării Constituției;
- c. normele juridice din tratatele internaționale ratificate după intrarea în vigoare a Constituției.

3 Recunoașteți modalitățile de abrogare specifice normelor juridice internaționale:

- a. denunțarea;
- b. retragerea;
- c. suspendarea.